Τετραμηνιαία εφημερίδα του Πολιτιστικού Συλλόγου Μικροβαλτινών Ν. Κοζάνης • Διανέμεται δωρεάν • Έτος 1ο • Αριθ. Φύλλου 1 • Δεκέμβριος 2003

Στη γραμμή εκκίνησης

«Ανεβήκαμε πάνω στο λόφο
να δούμε τον τόπο μας.
Φτωχικά, μετρημένα χωράφια, πέτρες…
Ο πετεινός στο φράχτη…
Οι μέρες μας παίρνουν το δρόμο τους
Για λίγο ψωμί και μεγάλες λιακάδες…
Πολύ αγαπιέται αυτός ο τόπος.
Με υπομονή και περηφάνια…»

Γιάννης Ρίτσος

Από τους πρώτους στόχους, με την ίδρυση του συλλόγου μας, ήταν η έκδοση εφημερίδας. Μιας εφημερίδας που πρέπει να αποτελέσει το συνδετικό κρίκο των απανταχού Μικροβαλτινών.

Να δώσει ένα βήμα στον κάθε συγχωριανό μας να εκφραστεί, να νοσταλγήσει, να προτείνει.

Να κρατήσει ζωντανές τις λαϊκές παραδόσεις, την τοπική διάλεκτο, τα ήθη και έθιμα, την ιστορική μνήμη.

Να έρθει κοντά στους ξενιτεμένους μας, να τους δώσει τη χαρά της επικοινωνίας, της θύμησης, της νοσταλγίας.

Να κρατήσει αλώβητη τη συνείδηση της καταγωγής μας με απώτερο σκοπό να μεταφερθεί στα παιδιά μας.

Να προβάλλει και να προτείνει λύσεις στα τοπικά προβλήματα του χωριού μας και της ευρύτερης περιοχής.

Να ενημερώσει για κοινωνικά θέματα και για τις δραστηριότητες των συλλόγων μας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Να κρατήσει τις γέφυρες με τους φορείς της ευρύτερης περιοχής.

Να παρακολουθεί τις γενικότερες κοινωνικές εξελίξεις και αφού τις αντιστοιχίζει με την τοπική πραγματικότητα να δείχνει το δρόμο προς το καλύτερο.

Να βοηθήσει στην ανάδειξη ενδεχόμενων ταλέντων στην ποίηση, το διήγημα, το σκίτσο κ. α.

Να δώσει φωτογραφικές εικόνες απ΄ το παρελθόν, εικόνες αυθεντικές, εικόνες αγαπημένες.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της εφημερίδας είναι η συμμετοχή όσον το δυνατόν περισσότερων.

Γι΄ αυτό σας καλούμε να ρθείτε κοντά μας, να μας δώσετε για δημοσίευση απόψεις, άρθρα, χρονογραφήματα, ειδήσεις, μελέτες, αναμνήσεις, ποιήματα, σκίτσα, διηγήματα, φωτογραφίες, προβληματισμούς, κριτικές, παρατηρήσεις και προτάσεις.

Η εφημερίδα είναι όλων των Μικροβαλτινών!

Η Συντακτική Επιτροπή

Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καμβουνίων σας εύχονται
ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ 2004

Η **Πρόεδρος και το Τοπικό Συμβούλιο Μικροβάλτου** χαιρετίζουν την προσπάθεια του συλλόγου ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ για την έκδοση της εφημερίδας, τους εύχονται κάθε επιτυχία
και σε όλους σας εύχονται
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ
ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ 2004

Το Διοικητικό Συμβούλιο του
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ
και η **Συντακτική Επιτροπή** της εφημερίδας σας εύχονται
Καλή Χρονιά

ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟ

Σύντομη Ιστορική Διαδρομή

Μικρόβαλτο. Η ονομασία του χωριού είναι προφανές ότι προήλθε από τη σύνθεση των λέξεων «μικρός» και «βάλτος» από ένα βάλτο με λιμνάζοντα νερά που υπήρχε στη σημερινή θέση «Κάμπος».

Σχεδόν ανύπαρκτες γραπτές μαρτυρίες και ιστορικά στοιχεία έχουμε για την ίδρυση του Μικροβάλτου.

Η παλιότερη γραπτή μαρτυρία που αναφέρει την ύπαρξη του Μικροβάλτου είναι ένας κώδικας της Ιεράς Μονής του Αγίου Νικάνορα (Μοναστήρι της Ζάβορδας) που διασώζεται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης. Ο κώδικας αυτός γράφτηκε το έτος 1692 σε αντικατάσταση άλλου και περιέχει βαπτιστικά ονόματα 75 προσκυνητών στη στήλη «ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟΣ», ενώ φαίνεται να προστέθηκαν μεταγενέστερα άλλα 41 ονόματα.

Έτσι εκτιμώντας τη γενική κατάσταση συμπεραίνουμε ότι το Μικρόβαλτο ιδρύθηκε επί Τουρκοκρατίας, στα τέλη του 15ου αιώνα. Λόγω της μορφολογίας των εδαφών της (ορεινή – δύσβατη – άγονη), η περιοχή μας δεν προσέλκυσε Τούρκους τσιφλικάδες αλλά πιθανότατα αποτέλεσε καταφύγιο ανυπότακτων ή κυνηγημένων από τους Τούρκους οικογενειών, σύμφωνα με το ιστορικό Παν. Λιούφη.

Πιθανολογείται από τα ίχνη ερειπίων ότι ο πρώτος οικισμός ήταν στη θέση «Παλιάμπελα», που μετεγκαταστάθηκε στη σημερινή θέση που παρουσίαζε συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η παράδοση θέλει το χωριό να ιδρύθηκε από πέντε κυνηγημένα αδέλφια (Γιάννης, Στάθης, Αλέξης, Χαρίσης, Πούλιος) από τα οποία προήλθαν τα αντίστοιχα επώνυμα των πρώτων οικογενειών (Γιαννόπουλος, Σταθόπουλος κ.λ.π.).

Σε άρθρο του ιστορικού Κ. Γουναρόπουλου το 1872, φέρεται το Μικρόβαλτο να έλαβε μέρος στην επανάσταση του θρυλικού κλεφταρματωλού Θ. Ζιάκα «*…μετά 30 οικογενειών Ελλήνων επαναστάντων…*».

Από γραπτές μαρτυρίες που έχουμε από τα τέλη του 18ου αιώνα, φαίνεται ότι το Μικρόβαλτο κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας αυτοδιοικούνταν από δημογέροντες που εκλέγονταν από συνέλευση των κατοίκων του χωριού.

Κατά το Μακεδονικό αγώνα (1904-1908) ενάντια στο Βουλγαρικό και στο Σλαβικό κίνδυνο είχε ιδρυθεί στο Μικρόβαλτο πενταμελής Εθνική Επιτροπή που συνέδραμε τα μέγιστα στην απόκρυψη και μεταφορά όπλων και πολεμοφοδίων και γενικότερα στην υποστήριξη των αντάρτικων ομάδων που διέρχονταν από την περιοχή. Επιπλέον υπήρξε ενεργή συμμετοχή Μικροβαλτινών στις ένοπλες αυτές ομάδες των Μακεδονομάχων. Ιδιαίτερη προσφορά στο Μακεδονικό αγώνα είχε και το μοναστήρι της Παναγίας Ζιδανίου.

Η απελευθέρωση του Μικροβάλτου από τον Τουρκικό ζυγό έγινε στις 10 Οκτωβρίου 1912 μετά τη νικηφόρα έκβαση της μάχης του στρατού μας στους Λαζαράδες στις 9 Οκτωβρίου που ανάγκασε τον τουρκικό στρατό σε άτακτη οπισθοχώρηση την ίδια νύχτα.

Μέρα ευλογημένη, μέρα λαμπρή, μέρα λύτρωσης μετά από πέντε αιώνες σκλαβιά!

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος βρίσκει 13 συγχωριανούς μας στο στρατό της «Αμύνης» να μάχονται, με τις Συμμαχικές Δυνάμεις, ηρωικά στο Σκρά (1918) και σε άλλα μέτωπα εναντίον των Κεντρικών Δυνάμεων και των Βουλγάρων.

Η συμμετοχή ορισμένων συνεχίστηκε και στη Μικρασιατική εκστρατεία (1919-1922) που κατέληξε στη Μικρασιατική καταστροφή.

Με το Β.Δ. της 19-12-1918 (ΦΕΚ Α260/18) έχουμε την ίδρυση της Κοινότητας που υπάγεται διοικητικά στην επαρχία Κοζάνης.

Η περίοδος του μεσοπολέμου (1922-1940) κυλάει σχετικά ήσυχα για τους κατοίκους του Μικροβάλτου.

Η εισβολή της φασιστικής Ιταλίας (1940-1941) στην Ελλάδα στέλνει στο μέτωπο της Αλβανίας πάνω από 20 νέους του χωριού μας, όπου γράφουν μία ακόμη ένδοξη σελίδα στην ιστορία μας. Στη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής (1941-1944) η συμμετοχή των συγχωριανών μας στην Εθνική Αντίσταση υπήρξε καθολική. Το βαρύ τίμημα

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Από 1-1-2003

1. Κωτούλα – Τσιμπέρη Αγγέλα, συζ. Δημητρίου, αγόρι.
2. Παλιανοπούλου Μαργαρίτα, συζ. Αντωνίου, αγόρι.
3. Παπαγεωργίου Βασιλική, συζ. Ευαγγέλου, κορίτσι.
4. Παπαδοπούλου Βάια, συζ. Ευθυμίου, κορίτσι.
5. Παπαδοπούλου – Λαμπρέτσα Παναγιώτα, συζ. Κων/νου, αγόρι.
6. Παπαντωνίου – Χατζάρα Φωτεινή, κορίτσι
7. Τζιούτζιου Γεωργία, συζ. Κων/νου, αγόρι.
8. Τζιώνα Ιφιγένεια, συζ. Γεωργίου, κορίτσι.
9. Χαμπίδου Θεοδώρα, συζ. Κων/νου, κορίτσι.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Από 1-1-2003

1. Γιαννοπούλου Μαρία του Νικ, που είχε γεν. το 1911
2. Καβουρίδου Καλλιόπη, που είχε γεν. το 1918
3. Κωτούλας Κων/νος, που είχε γεν. το 1916
4. Λιάκου Γλυκερία, που είχε γεν. το 1981
5. Παλιανόπουλος Κων/νος του Αθ, που είχε γεν. το 1977
6. Παλιανοπούλου Ελένη, που είχε γεν. το 1925
7. Παπαδημητρίου Αναστασία, που είχε γεν. το 1914
8. Παπαδημητρίου Νικόλαος, που είχε γεν. το 1914
9. Τζιώνα – Παπαχαρίση Ολυμπία που έιχε γεν. το 1957
10. Τζιώνας Γεώργιος, που έιχε γεν. το 1915

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Για τυχόν παραλείψεις, ενημερώστε μας για καταχώρηση στο επόμενο φύλλο.

ΕΙΣΑΚΤΕΟΙ ΑΕΙ – ΤΕΙ 2003

Ιδιαίτερη επιτυχία σημείωσαν και φέτος οι υποψήφιοι από το Μικρόβαλτο, στις εισαγωγικές εξετάσεις για τα ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Οι επιτυχόντες είναι οι εξής:

1. Γιάγκα – Τζιώνα Χρυσοβαλάντη του Δημ. Ηλ/γων Μηχ/κων και Μηχ/κων Υπολογιστών Θεσ/νίκης
2. Γιαννοπούλου Γαλήνη του Χρήστ. – Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Θεσ/νίκης
3. Γκάτσου Σοφία του Αποστ. – Οικονομικών Επιστημών Θεσ/νίκης
4. Καβουρίδου Αθανασία του Γεωργ. – Δημόσιας Διοίκησης Παντείου
5. Κουτούλας Αχιλλέας του Αριστ. – Πολ/κών Μηχ/κων Αθήνας
6. Μαστρογιαννόπουλος Λάμπρος του Ιωάν. – Ηλ/γων Μηχ/κων & Μηχ/κων Υπολογιστών Θεσ/νίκης
7. Νατσιόπουλος Βασίλειος του Νικ. – Φυσ. Αγωγής & Αθλητισμού Θεσ/νίκης
8. Παλιανόπουλος Κων/νος του Ιωαν. – Ηλ/γων Μηχ/κων & Μηχ/κων Υπολογιστών Ξάνθης
9. Παλιανοπούλου Μαρία του Κων/νου – Πληροφορικής Θεσ/νίκης
10. Παπαδοπούλου Αναστ. – Ευαγ. του Ευαγ. – Μηχ/κών Σχεδίασης Προϊόντων & Συστημάτων Αιγαίου
11. Σπουγιαδάκη – Δελνιώτη Μαρία του Ζαχ. – Θεολογίας Θεσ/νίκης
12. Σταθοπούλου Πασχαλίνα του Αντ. – Δημ. Σχέσεων & Επικοινωνίας ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας
13. Τζιώνα Δήμητρα του Κων/νου, Ιατρική Πάτρας
14. Τζιώνα Παρασκευή του Αθ. – Φαρμακευτικής Θεσ/νίκης
15. Τζιώνας Γιώργος του Αριστ. Μηχ/γίας ΤΕΙ Χαλκίδας
16. Χαρισοπούλου Αφροδίτη του Χαρ. – Βιομ. Σχεδιασμού ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας
17. Χαρισοπούλου Χαραλαμπία του Αθ. – Τεχν/γιών Αντιρρύπανσης ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας

Τους συγχαίρουμε θερμά και τους ευχόμαστε καλές σπουδές

Σ.Ε. – Γ.Μ.

ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΤΙΚΑ 2003

Επιτυχία σημείωσαν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις «ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΤΙΚΑ 2003» που διοργάνωσε τον Ιούλιο – Αύγουστο η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους.

Αναλυτικά στο Μικρόβαλτο έγιναν οι παρακάτω εκδηλώσεις:

1. Κυριακή 20 Ιουλίου Προφήτης Ηλίας.
Παραδοσιακοί χοροί πολιτιστικών συλλόγων Μικροβάλτου και Ελάτης

2. Σάββατο 26 Ιουλίου
Λαϊκή μουσική βραδιά με το συγκρότημα Β. Βέτα

3. Παρασκευή 1 Αυγούστου
Βραδιά παραδοσιακής μουσικής με το συγκρότημα Ν. Τζουκόπουλου.

Από το υπόλοιπο πρόγραμμα ξεχώρισε η θεατρική παράσταση «ΟΙ ΗΛΙΘΙΟΙ» με το ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης που έγινε στο Τρανόβαλτο στις 19 Ιουλίου.

Ευχόμαστε συνέχιση και περαιτέρω βελτίωση αυτής της προσπάθειας.

Γ.Μ.

ΣΤΗ ΓΛΥΚΑ

«Έφυγες...»
Και λιγόστεψαν
οι άγγελοι γύρω μας
Το χαμόγελό σου
θα μαστιγώνει
την ανοχύρωτη
καρδιά μας.

Θ.Γ.

Συνεργασίες

Συνεργασίες για δημοσίευση στην εφημερίδα δεχόμαστε στην ταχυδρομική διεύθυνσή μας:

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ
Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ
ΠΡΟΥΣΣΗΣ 1
ΚΟΖΑΝΗ 50100

ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟ: Σύντομη Ιστορική Διαδρομή

Συνέχεια από την 1η σελίδα

ήταν η σχεδόν ολική καταστροφή από τους Γερμανούς του χωριού στις 23 Αυγούστου 1943 και πολλοί νεκροί.

Ο αδελφοκτόνος Εμφύλιος πόλεμος

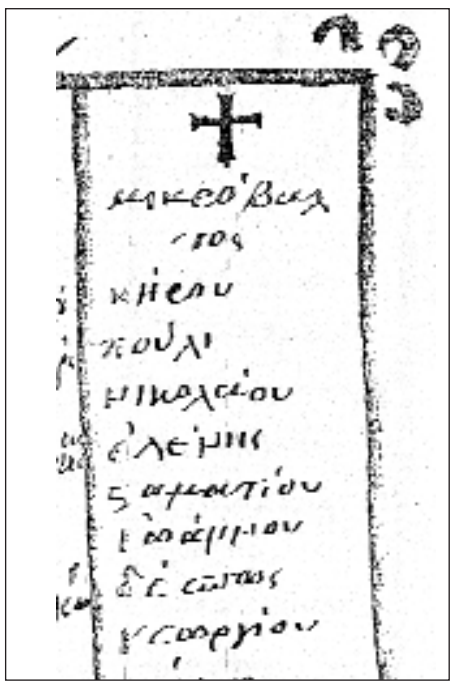

Απόσπασμα από τον Κώδικα της Ζάβορδας (1692)

(1946-1949) που ακολούθησε άφησε δεκάδες νεκρούς, απέραντη καταστροφή, απεριγράπτη δυστυχία και άπειρα γιατί.

Μετά τον Εμφύλιο πόλεμο άρχισε η ανοικοδόμηση και ανασυγκρότηση του χωριού που χάρη κυρίως στην εργατικότητα και φιλομάθεια των κατοίκων του, κατάφερε να αναδειχθεί σήμερα σε ένα σύγχρονο χωριό με υψηλό βιοτικό και μορφωτικό επίπεδο.

Με το νόμο «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» (Ν. 2539/97) το Μικρόβαλτο αποτελεί πλέον τον ενιαίο Δήμο Καμβουνίων μαζί με τις κοινότητες Τρανοβάλτου και Ελάτης καθώς και τους οικισμούς Λαζαράδων και Φρουρίου.

Για τη Σ.Ε.
Γ.Μ.

(Πηγή: Βιβλίο Η. Λαμπρέτσα ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟ)

ΠΛΘΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟΥ

ΑΠΟΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ
1920	370
1928	460
1940	581
1951	795
1961	851
1971	662
1981	732
1991	753
2001	610

Καλή... αρχή

Ευτυχείς και υπερήφανοι οι άνθρωποι που έχουν να επιδείξουν τον τόπο καταγωγής τους.

Είναι αυτός που αποτελεί τον συνδετικό κρίκο με θύμισες και αναμνήσεις των απανταχού Μικροβαλτινών και συνδημοτών.

Σ΄ αυτό θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα συμβάλλει και το εγχείρημα της έκδοσης της περιοδικής εφημερίδας «Εν Μικροβάλτω» από τον Πολιτιστικό και Μορφωτικό Σύλλογο Μικροβαλτινών Νομού Κοζάνης.

Δύσκολοι καιροί, αλλά αξίζει τον κόπο. Προσδοκούμε να γίνει η εφημερίδα μας, ο χώρος που θα αγκαλιάσει όλους τους συγχωριανούς, με τις χαρές και τις λύπες, με τα προβλήματά τους και τις προτάσεις για λύσεις.

Ελπίζουμε να γίνει το βήμα όλων, απ΄ όπου θα μιλούν και θα καταγράφουν τα ήθη και έθιμα, τους μύθους, τις ιστορίες, τις παραδόσεις, τώρα που ακόμα ζουν οι γεροντότεροι, για να μαθαίνουν οι νεότεροι.

Να αναδειχθεί ότι καλό και ωραίο έχει ο τόπος μας.

Η συνεργασία και βοήθεια του Δήμου Καμβουνίων θεωρείται δεδομένη.

Συγχαρητήρια σε όλους και καλή επιτυχία.

Ο Πρόεδρος του Δ.Δ. Καμβουνίων
Καβουρίδης Ευάγγελος

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ Ε. ΜΙΧΟΥ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Αγαπητοί φίλοι,

Με ξεχωριστή χαρά βλέπω την προσπάθεια του Μορφωτικού Συλλόγου Μικροβαλτινών Ν. Κοζάνης να προχωρήσει στην έκδοση εφημερίδας που θα συμβάλει στην ανάδειξη των τοπικών θεμάτων της περιοχής, αλλά και της ενδυνάμωσης της συνείδησης για μια κοινή προσπάθεια όλων, με τελικό στόχο την πολιτιστική κοινωνική και οικονομική αναβάθμιση του χωριού μας αλλά και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Καμβουνίων.

Θεωρώ τιμή μου την πρόσκλησή σας να συμβάλω στην προσπάθεια αυτή και υπόσχομαι με όλες τις δυνάμεις μου να βοηθήσω, γιατί δυστυχώς τα τελευταία χρόνια είναι έντονα τα σημάδια του οικονομικού και κοινωνικού μαρασμού της περιοχής και απαιτείται από όλους να προσφέρουμε ο καθένας για το καλό του τόπου μας.

Εν Μικροβάλτω...
Εφημερίδα του Πολιτιστικού και Μορφωτικού Συλλόγου Μικροβαλτινών Ν. Κοζάνης
ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Υπεύθυνος για το Νόμο:
Μαστρογιαννόπουλος Γεώργιος

ΣΥΝΤΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
1. Μαστρογιαννόπουλος Γιώργος Τηλ. 2461041853
2. Λαμπρέτσα Έλλη Τηλ. 2461032971
3. Καβουρίδης Νίκος Τηλ. 6972719256
4. Σταθόπουλος Τάκης Τηλ. 2461024157

- Ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τον υπογράφοντα
- Άρθρα, επιστολές, εργασίες δεν επιστρέφονται

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ – ΜΟΝΤΑΖ – ΕΚΤΥΠΩΣΗ
«ι+δ» Φον Κοζάνι 37, Τηλ. 24610 38417

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Οι τουπουθισίις απού του χουριό μας

Του Αρχιμανδρίτη Νικηφόρου
Αρχιερατικού Επιτρόπου Εορδαίας

Ιννιά Σιπτιμβρίου 1999.

Καθουμέστι στν πλατεία (μισουχώρ), στ' Ζαραβίγκα του καφινίου.

Ίμιστι ιγώ η παπανικηφόρους τ' παπαχρήσου πιδί κι οι παρακάτ' παππούδις χουριανοί μας…:

Χαϊνταρουκότσιους γινμένους του 1903, η Τζινουζιώγας του 1915, η Γκουριαμουβαγγέλτς του 1916, η Κουτουλουκότσιους του 1916, η Ξινουγκουντής του 1916, η Ζαραβιγκουζιόγας του 1923 κι η Κότσιους ου Λιάνας του 1926.

Καθουμέστι κι δε μασλατούμι οτ κι οτ, αλλά τς ρουτώ να μι πουν τα ουνόματα απ' τς τουπουθισίις απ του χουριό μας.

Όλις οι ράχις , οι πλαϊές, οι σούδις, οι λάκκις εχν ουνόματα. Τα ουνόματα αυτά τα πήραν απού κάποια ιτία. Δεν ξέρουμι σήμιρα τς ιτίις. Μας έμιναν όμους τα ουνόματα απού στόμα σι στόμα απ τς παππούδις κι τς πατιράδις μας. Σκέφκα πως είνι καλό να γραφτούν όλα τα ουνόματα απ' τς τουπουθισίις. Οι μουρφουμένοι αυτά τα λεν «τοπωνύμια» για να πούμι κι κάναν λόγου ιπιστιμουνικά ιξιλιγμένουν.

Κατιβαίνουντας τουν κιντρικό του δρόμου απ' τν πλατεία , πιρνούμι απ' τν Αστυνουμία, απ' τα βλαγάδια κι φτάνουμι στου τζιαντέ. Είνι ου δημόσιους ου δρόμους που ξικινάει απ' τα Σέρβια κι πιρνάει Προυσίλιου, Μκρόβαλτου, Τρανόβαλτου, Λαζαράδις, Ιλάτη κι σταματάει στου Φρούριου σήμιρα κι Παλιάλουνα ή Νιζισκό παλιότιρα.

Ύστιρα απ΄ τουν δημόσιου δρόμου είνι του Κουντουλάκι. Έναν κιρό κατέβαζι πουλί νιρό ου λάκους όταν έβριχι κι τουν χειμώνα. Αμα πλημμύρζι έφτανι ως τς Βέτινας του σπίτ … Σιαπάν – σιαπάν διξιά κι ζιρβά απ' του λάκκου ήταν τα παλιά τα αμπέλια, γιουμάτα κυδουνιές, καρυές, καστανιές, καραγάτσια. Στ' μέσ' ήταν του βακούφκου τ' αμπέλ που χάλασι πριν του 1950 κι γίγκι χουράφι. Τα παλιά τ' αμπέλια έφταναν μέχρι τα τσακνάθκα τα χουράφια. Ικεί ήταν κι μια βρύσ' μι τρεις λιουκάνις για να ποτίζουντι τα κουπάδια.

Απάν απ' τ' βρύση αρχινούσι η μισαριά με κλαδί κι η Μαντρινά. Διξιά κι χαμπλά απ' τ' Μαντρινιά είνι η Μπαζανίκα τα Φυτά, η Κάμπους, του Ριζό του Καλάμ'… Στου Καλάμ' ήταν κι τ' Ναστάσ' τ' Αλιξόπουλ' τα μαντριά. Λίγου παραπέρα απ' του Καλάμ' είνι του Κουφουλόγγ' οι Στινούρις, τα Μαυρόια, τα Κούτσουρα κι ου βιρός τς Μάρους.

Πίσου απ' τ' Μαντρινιά είνι του Σμάρ στ' Χατζημίτσ'. Είνι άνα δασάκι πουλύ καλό. Μούγγι που παέν' απού κανένας μι του τσικούρ κι του πιλικάει. Λίγου ζιρβότιρα είνι η Ιτιά. Χαμπλά απ' τν Ιτιά είνι οι Χαλκιόπις. Ράχ – Ραχ διξιά απ' τ' Μαντρινιά είνι η Γιλαδουμονή, ίσια απάν κατά τουν Αϊλια είνι ου Πύργους, τα Ισιώματα, του Κουρί, η Γκόλιαβ η ράχ κι στν κουρφή είνι η Αϊ Λιάς...

Απ' τουν Αιλιά αγναντεύς μέχρι τν Κόζιαν' κι τα Καϊλιάρια μι τα φουγάρα κι τς καπνοί. Διξιά κι ζιρβά απ' τουν Αϊλιά όπους ρουβουλούν σιακάτ τς τάχις του λεν Απουκόλουμα. Στα πλάϊα τ' Αϊλιά είνι κι 3 – 4 πουλυβουλεία. Μας τα δώρσι η Αμερική, πνα μι φαίνουνταν, για να θυμούμιστι τς πουλέμ που μας έφκιασι αλλά κι όσνους θα μας φκιάσ' άμα δεν τν ακούμι, σι ότι μας λέει ικίνους η κρυόντς η Κλίντουν… Φούρκα γαβρίσια μι τσιπότια π' τουν χρειάζιτι…Διξιά όπους γλέπουμι τουν Αϊλια απ' του χουριό είνι τ' Καλίτσιου τα κριάκουρα, η Κόκα κιο πίσου μιριά είνι του Προυσίλιου. Απ του Προυσίλιου αγναντεύς του Μουκριότκου, τ' Βουγγόπιτρα, τς Λαζαράδις, τ' Λουζιανί, τ' Μπνάσια, του Τρανόβαλτου κι τα νταμάρια μι τα μάρμαρα.

Απ' του Καλάμ κι σιαπάν του δρόμου ήταν τα τουτσκάθκα τα μαντριά. Ζιρβά απ' του δρόμου ήταν τ' Θουδουρούλ τ' Τζόκα απ' του Μόκρου η Ασβισταριά… Παραπάν είνι η Ζέρβα κι τς Παπαδιάς του χουράφ'. Συνιχίζουντας του δρόμου απ' τ' Ζέρβα φτάντς στα Μπουχάρια, στου Κουτουλάδκου του χουράφ', στα Μουτσιαλκά κι τουν τρανό του Λάκκου που έρχιτι απ' του Μόκρου κι κατιβάζ πουλύ νιρό.

Πίσου κι ζιρβά απ' τουν Αϊλιά όπους τουν βλέπουμι απ' του χουριό είνι τα Τζιαρνώκια. Ικεί είχι μπγιάδι κι φίτρουνι αμάραντους. Παρακάτ' είνι τα Γαβριά, η Αρκουδόλακκας κι η Αρκουδότρυπα.. Η Αρκουδόλακκας που φταν ως στς Κατιρίντς του λάκκου είνι κι του σύνουρου με του Διλνιώτκου.

Ανιβαίνουντας απ' τουν Αρκουδόλακκα είνι η Βλάχ η Στρούγγα κι κατά του χουριό μιριά είνι τα Ξιράδια. Ιδώ είχαν παλιά γουρνουκούμασα η Αντώνς τ' Παδημητρουχιλλέα κι η Τζουκουιάντς. Σιακάτ απ' τα Ξιράδια είνι του Σφινδάμ, η Τσιλέμπουρα, τα Τζουκάδκα τ' ανοίγματα, τα Παλιούρια, τα Μαγγανάργια, τ' Βασίλ τ' Λάκκα, τ' Γιάννη τ' Λάκκα, τ' Παναέτ του Χουράφι, του Βίτζμα κι η Σιδέρ. Απ' τς Σιδέρ κι πισου μιριά είνι η Τσιούκα, τα Γκουλιαβάρια, η Βρανά κι η Μάλιους.

Στου Μάλιου είχι μπγιάδ' μι κρύου νιρό...

(Συνέχεια στο επόμενο φύλλο)

Έτσ' τα λιγάμι ιμείς

(Τοπικό Γλωσσικό ιδίωμα)

Το γλωσσικό ιδίωμα της περιοχής μας παρουσιάζει μια ιδιομορφία και ιδιαιτερότητα σε σχέση με αυτό της ευρύτερης περιοχής της Κοζάνης.

Και εδώ κυριότερα χαρακτηριστικά είναι η αποβολή φωνέντων και καταλήξεων (σκλί, πλί, χουράφ) καθώς και η μετατροπή φωνηέντων ή διφθόγγων (ο σε η, ο σε ου, ε σε ι, ω σε ου κ.α.).

Εμπεριέχει δε επιρροές αρχαιοελληνικές, λατινικές, τουρκικές και διαβαλκανικές.

Από σήμερα σας παρουσιάζουμε μια σειρά από λέξεις του τοπικού γλωσσικού ιδιώματος στην αυθεντική τους μορφή και τη σημερινή τους σημασία, ξεκινώντας από τα ρήματα.

αγρικώ	:	καταλαβαίνω, ξέρω
αδειάζου	:	ευκαιρώ
αμπώχνου	:	σπρώχνω
ανασκυρνώ	:	τακτοποιώ
αντιρριούμι	:	ντρέπομαι
αξαμώνου	:	αγγίζω
απεικάζου	:	μαντεύω
απιλουιέμι	:	απαντώ
απιτχαίνου	:	πετυχαίνω
απουλνώ	:	αφήνω
αραδώ	:	ψάχνω
αραθμώ	:	επιθυμώ
αρτιρνώ	:	περισσεύω
αρτσιόνουμι	:	ετοιμάζομαι για καυγά
ασκαίνουμι	:	σιχαίνομαι
αφκριούμι	:	ακούω με προσοχή
βαΐζω	:	γέρνω
βιρβιρίζου	:	σπαρταρώ από πόνο
γκανταλιέμι	:	γαργαλιέμαι
γκανταλνώ	:	καταπίνω
γκιζιρνώ	:	βολτάρω
γκουντρουγκλώ	:	κατρακυλώ
γλέπου	:	βλέπω
γραβαλνώ	:	ξεκοκαλίζω
γραπατσόνουμι	:	πιάνομαι καλά
γριντόνουμι	:	ξαπλώνω
διφτιρίζου	:	σκάβω ξανά
δουκιέμι	:	θυμάμαι
ζαμπακώνου	:	δέρνω
ζαρίζου	:	βλέπω θαμπά
ζμπουρίζου	:	συνομιλώ
ζουπώ	:	πιέζω
ζουρτιάζουμι	:	ζορίζομαι
θλικώνου	:	κουμπώνω
καλιγώνου	:	πεταλώνω
καϊπώνου	:	κρύβω
καρκαρίζουμι	:	χάνομαι στα γέλια
κασμιρεύου	:	κοροϊδεύω
κατσιαρώνου	:	γονατίζω από το βάρος
κιουτεύω	:	δειλιάζω
κουσεύου	:	τρέχω
κρένου	:	μιλώ
κριτσινώ	:	τρίζω
λαβίζου	:	μαλώνω
λιγκιάζου	:	έχω λόξυγκα
μαβλώ	:	καλώ ζώα
μαγαρίζου	:	λερώνω
μασλατώ	:	συνομιλώ
μουλουγώ	:	διηγούμαι
μουλώνου	:	σωπαίνω
μουμουτεύου	:	εξαντλώ
μουτσιαλνώ	:	αναμασώ
μπαϊλτσα	:	εξαντλήθηκα
μπακαλώ	:	μπουσουλώ
μπδώ	:	πηδώ
μπιζιρνώ	:	βαριέμαι

Στο επόμενο φύλλο από το Ν – Ω

Σίγουρα υπάρχουν και άλλα (από Α – Μ).

Παρακαλούμε να μας τα επισημάνετε για να δημοσιευθούν στο επόμενο φύλλο.

Για την Συντακτική Επιτροπή
Μ.Γ.

(Κύρια πηγή: «ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟ» του Η.Λ.)

1962 Σκόρπιες Αναμνήσεις

Κόλιαντρα! Νύχτα. Κρύο. Χοντρά ρούχα, χειρότια, κουκούλα, σακούλι, ματσούκα και «καλήν ημέραν άρχοντες». Καραμέλες, κάστανα, φιρίκια, ένα ξυλοκέρατο και κοκκινισμένη μύτη. Τα κέρματα στον κουμπαρά της Έκτης. Ο Γιαννακίδης έδωσε τάλιρο είπαν… Το σφάξιμο του γουρουνιού. Και γω πίσω από το τζάμι, βάζω τα χέρια στ' αυτιά μου να μην ακούω το τελευταίο γρύλισμα. Το βλέμμα στο πουθενά. Το ξεθάρεμα. Ο σταυρός από αίμα στο μέτωπο. Η «φούσκα» του γουρουνιού. Οι τσιγαρίδες…

Χριστούγεννα! Νύχτα μαγική. Ηρεμία. «Χιόνια στο καμπαναριό» ο ήχος που κυριαρχεί στο μυαλό μου. Και «Αγια Νύχτα». Και ψάχνω στον ουρανό το φωτεινό αστέρι που οδηγεί τους Μάγους στο νεογέννητο Χριστό. Κι όλο το βρίσκω μα μπερδεύομαι… Μυρωδιές ανεπανάληπτες, συγκεκριμένες στη γειτονιά. Στο χωριό. Εκκλησία. Κατάνυξη. Μεταλαβιά. Το πρωί στον τράπεζο. Το ταψί στη μέση. Το χριστόψωμο. Η προστούρα. Μοναδικά. Ο παππούς στην κόχη. Ευχές. Αγάπη. Οικογένεια. Γέννησε κι η προβατίνα δίπλα στο αχούρι. Καλότυχο… Απόγευμα. Επίσκεψη στον παππού. Τον άλλο. Πάλι του ζητώ να μου πει εκείνη την ιστορία με ζαρκάδια, με κουνάβια, με αντάρτες…

Σούρβα! Ίδιο σκηνικό. «Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά». Καραμέλες, κάστανα, φιρίκια και ένα ξυλοκέρατο. Α ναι. Και κοκκινισμένη μύτη. Και τρεις κλούρες. Ο Γιαννακίδης έλειπε… Απόγευμα. Κλήρωση κρατικού λαχείου. Το ράδιο κάνει παράσιτα. Ας είμαστε καλά και του χρόνου θα τον «πιάσουμε». Τον πρώτο αριθμό… Το βράδυ οι κόκκοι σταριού στη σόμπα. Αγωνία. Τι θα γίνει όλη τη χρονιά; Ευτυχώς «αναπήδησα». Ευτυχώς… Τόμαθα κι αυτό. Ότι δεν υπάρχουν καλικάντζαροι…

Μεσάνυχτα! Παρά πέντε. Ο πατέρας έρχεται απ' το καφενείο αφήνοντας τα χαρτιά. Κέρδιζε μέχρι εκείνη την ώρα. Σβήνουμε τη γκαζόλαμπα και την ξανανάβουμε για το νέο έτος 1962. Ευχές. Ο πατέρας ξανάφυγε. Έχασε έμαθα… Ξυπνώ απότομα. Τα «ραγκατζιάρια» στου παπά το σπίτι. «Σήκω-σήκω βρε δέσποτα και μη βαριοκοιμάσαι». Αργούν ακόμη. Μα όχι. «Αφέντης έχει έναν ιγιό στου δάσκαλου τουν στέλνει…» Πανδαιμόνιο, κουδουνίσματα, ευχές. Ο καραμάνης λουφάζει. Και γω πίσω απ' το τζάμι πάλι, να δω τη «νύφη», τους «καπεταναρέους». Όχι τους «γκουρμπιτέους». Όχι, δε φοβάμαι. Αλήθεια λέω… Εκκλησία. Ο μεγάλος χορός στην πλατεία. Όλοι εκεί. «Εννιά ουργιές βαθιόσκαφτα…» Οι «γκουρμπιτέοι» κι ο «κουδουνιάης» πιο άγριοι απ' ότι τους φανταζόμουν. Ένας κρέμεται από το σκοινί του καμπαναριού και αιωρείται ως τη μέση της πλατείας. Ένας άλλος έρχεται με άγριες διαθέσεις κατά πάνω μου. - Ο πατέρας σου, μου λέει η μάνα. Αναγνωρίζω τα άρβυλα αλλά είναι αυτός; Κρύβομαι… Βασιλόπιτα. Φλουρί, πουρνάρι, σάλομα, χαρτί. Το φλουρί σε μένα. Δυο σημάδια για σιγουριά. Η «συνωμοσία» με τη μάνα μου καλά κρατεί…

Λευκάδια, 3-12-2003, 3 το πρωί
Ένας «κόμπος» με πνίγει το λαιμό…
Γιώργος Μαστρογιαννόπουλος

ΣΥΛΛΟΓΟΙ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Η ίδρυση του Συλλόγου αποφασίστηκε στη συγκέντρωση της 16ης Δεκεμβρίου 2002 στην Κοζάνη και τα ιδρυτικά μέλη ήταν: Καβουρίδης Ευάγγελος, Σταθόπουλος Αριστείδης, Σταθόπουλος Κων/νος του Αχιλ., Χαρισόπουλος Αριστείδης, Μαστρογιαννόπουλος Γεώργιος, Χαρισόπουλος Ιωάννης του Φιλ., Σταθόπουλος Δημήτριος του Αχ., Τζιούτζιος Απόστολος του Αθ., Παλιανόπουλος Ιωάννης του Χρήσ., Παπαδόπουλος Ευθύμιος του Ευαγ., Παπαδόπουλος Γεώργιος του Ευαγ., Γιαννόπουλος Σπυρίδων του Ανδρ., Παπαδόπουλος Νικόλαος του Ευθ., Καβουρίδης Νικόλαος του Γεωργ., Σταθόπουλος Ιωάννης του Ευθ., Τζουκόπουλος Ευθύμιος, Παπαδημητρίου Αθανάσιος του Δημ., Σταθόπουλος Ευστάθιος του Αθ., Παπαδημητρίου Δημήτριος του Ιωάν., Τσακνόπουλος Αλέξιος του Ανδρ., Τσακνόπουλος Ιωάννης του Ανδρ., Παπαδημητρίου Βασίλειος του Δημ., Παπαχαρισίου Γεώργιος, Μαστρογιαννόπουλος Ιωάννης, Χαρισόπουλος Σπύρος του Ευαγ., Γιαννόπουλος Χρήστος του Γεωργ., Γιαννόπουλος Χρήστος του Ιωάν., Παλιανόπουλος Γεώργιος του Νικ. και Θεοχάρης Απόστολος του Κων/νου.

Πρόεδρος της προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής είχε εκλεγεί ο Καβουρίδης Ευάγγελος.

Η αναγνώριση του συλλόγου με την επωνυμία «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ» έγινε με την υπ' αριθμ. 20/27-01-2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης.

Η συγκρότηση του παρόντος Διοικητικού Συμβουλίου που προέκυψε από τις εκλογές της 9ης Απρ. 2003 έχει ως εξής:

Πρόεδρος:	Μαστρογιαννόπουλος Γεώργιος του Λαμ.
Αντιπρόεδρος:	Τζιούτζιος Κων/νος του Αθ.
Γεν. Γραμματέας:	Σταθόπουλος Δημήτριος του Αχ.
Ταμίας:	Χαρισόπουλος Ιωάννης του Ευαγ.
Μέλος:	Καβουρίδης Νικόλαος του Γεωρ.

Σ.Ε. – Γ.Μ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο ετήσιος Αποκριάτικος Χορός του συλλόγου μας θα πραγματοποιηθεί στις 13 Φεβρ. 2004 ημέρα Παρασκευή στο κοσμικό κέντρο ΠΑΛΑΤΙ, με την ορχήστρα του Ν. Τζουκόπουλου.

Σας περιμένουμε όλους

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑΣ

Από τα μέσα Οκτ. 2003 οργανώθηκε από το σύλλογο και λειτουργεί παιδική χορευτική ομάδα παραδοσιακών χορών, κάθε Παρασκευή 6.30-7.30 το απόγευμα, σε αίθουσα του 17ου Δημ. Σχολείου.

Από τις πρόβες της χορευτικής ομάδας

Υπήρξε μεγάλη ανταπόκριση και ήδη τα παιδιά που συμμετέχουν φτάνουν τα 20, προσδοκώντας να γίνουν περισσότερα. Δασκάλα τους είναι η συγχωριανή μας εκλεκτή γυμνάστρια Έφη Κωτούλα.

Σ.Ε.-Γ.Μ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Η ανάπτυξη και σύσφιξη των δεσμών και σχέσεων των Μικροβαλτινών του νομού Κοζάνης.
2. Η κοινωνική και πνευματική συνεργασία καθώς και ανάπτυξη και εξύψωση του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου των μελών του Συλλόγου.
3. Η διατήρηση και συνέχιση των παραδόσεων, των ηθών και εθίμων του λαού της περιοχής μέσα από εκδηλώσεις και δραστηριότητες πολιτιστικού και γενικότερα κοινωνικού χαρακτήρα.
4. Η συστηματική μελέτη της τοπικής διαλέκτου, της παραδοσιακής μορφής της δημοτικής μουσικής και των δημοτικών χορών, η διατήρηση, διάδοση και εκμάθηση αυτών στις νεότερες γενιές.
5. Η διαφύλαξη της ιστορικής μας κληρονομιάς μέσω της έρευνας, περισυλλογής και συγκέντρωσης των λαογραφικών, γλωσσολογικών, ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής.
6. Η συλλογή και διαφύλαξη των παραδοσιακών κειμηλίων, ενδυμασιών, εργαλείων, σκευών κ.λ.π. καθώς και η περισυλλογή και συγγραφή των ιστορικών και κοινωνικών γεγονότων της ευρύτερης περιοχής.
7. Ο εξωραϊσμός της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Καμβουνίων μέσω της προστασίας και ανάπτυξης του περιβάλλοντος, της πανίδας και χλωρίδας, καθώς και η ανάληψη κάθε πρωτοβουλίας για την καθαριότητα και την αναδάσωση τοποθεσιών ιδιαίτερης σημασίας για την περιοχή. Επιπλέον, η διοργάνωση εκδρομών και περιπάτων και κάθε είδους φυσιολατρικών εκδηλώσεων.
8. Η μελέτη, προώθηση και επίλυση των τοπικών προβλημάτων του Μικροβάλτου και η ενημέρωση πάνω στα ευρύτερου ενδιαφέροντος κοινωνικά προβλήματα της χώρας, όπως αυτά εμφανίζονται στον τοπικό χώρο.
9. Η ανάπτυξη αισθημάτων ευθύνης, ευγενικής άμιλλας, φιλαλληλίας και ανιδιοτελούς προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο με βάση την αγάπη προς τους συνανθρώπους και το σεβασμό προς την προσωπικότητα του ατόμου.
10. Η δημιουργία μεταξύ των μελών του, πνεύματος κοινωνικής υπευθυνότητας με βάση τη δημοκρατική ιδεολογία, την ελευθερία και τον αλληλοσεβασμό.
11. Η αρωγή και συμπαράσταση προς τα μέλη του Συλλόγου και τις οικογένειες αυτών που έχουν ανάγκη βοήθειας.

Απόσπασμα από το Καταστατικό του Συλλόγου

Σ.Ε.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΙΝΩΝ Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα το συγχωριανό μας δάσκαλο ΠΑΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟ ΑΝΤΩΝΙΟ, Δ/ντή του 17ου Δημ. Σχολείου για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης αίθουσας για τη χορευτική μας ομάδα.

Το Δ.Σ. του συλλόγου

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΩΝ

Η Σ.Ε. της εφημερίδας προτείνει και καλεί τους καταστηματάρχες και επαγγελματίες συγχωριανούς μας να δηλώσουν ΧΟΡΗΓΟΙ της εφημερίδας.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ

Δήμαρχος:	Νάνος Φώτης
Αντιδήμαρχος:	Βητόπουλος Αναστάσιος
Πρόεδρος Δημ. Συμβ.:	Καβουρίδης Ευάγγελος
Μέλη:	Γκρανόπουλος Γεώργιος
	Κούσιας Αθανάσιος
	Λαβαντσιώτης Απόστολος
	Νακόπουλος Πασχάλης
	Ντοβόλης Αχιλλέας
	Παπαστέργιος Ιωάννης
	Πουλιόπουλος Γεώργιος
	Σταθόπουλος Ιωάννης
	Τζημπούκα Ιωάννα

Πρόεδρος Τοπ. Συμβ. Ελάτης:	Τέλλιος Βασίλειος
Πρόεδρος Τοπ. Συμβ. Μικροβάλτου:	Ζαραβίγκα Αικατερίνη
Μέλη Τοπ. Συμβ. Μικροβάλτου:	Αλεξόπουλος Αντώνιος
	Θεοχάρης Κων/νος
	Μπατσιάκα Μαρία
	Χαρισόπουλος Χαράλαμπος

Σ.Ε.

ΕΡΓΑ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜ. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΙΚΡΟΒΑΛΤΟΥ ΤΟ 2003

- Ασφαλτόστρωση τριών δρόμων εντός οικισμού
- Παράλληλα έργα υποστήριξης αναδασμού (δρόμοι, κανάλια)
- Ανακατασκευή – λειτουργία παιδικής χαράς
- Καλλωπισμός χώρων σιντριβανιού, μνημείου και παλαιάς δεξαμενής
- Αντικατάσταση τμήματος δικτύου ύδρευσης
- Ανακαίνιση γραφείου, εγκατάσταση κεντρικής θέρμανσης στο ΚΑΠΗ
- Προμήθεια γιρλαντών Φωτισμού εξωτερικών χώρων.

Σ.Ε. – Γ.Μ.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ «ΕΛΠΙΔΟΣ»

Με την υπ' αριθμ. 308/27-10-2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης εγκρίθηκε η τροποποίηση του καταστατικού του «Αθλητικού Εκπολιτιστικού Συλλόγου Μικροβάλτου η ΕΛΠΙΣ», ενώ με την ίδια απόφαση έγινε δεκτή και η αλλαγή της επωνυμίας του σε «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Η ΕΛΠΙΣ»

Ο Σύλλογος Μικροβαλτινών Ν. Κοζάνης τους εύχεται κάθε επιτυχία, θεωρεί αυτονόητη τη συνεργασία τους και δεδομένη την αρωγή του σε κάθε τους προσπάθεια.

Γ.Μ.

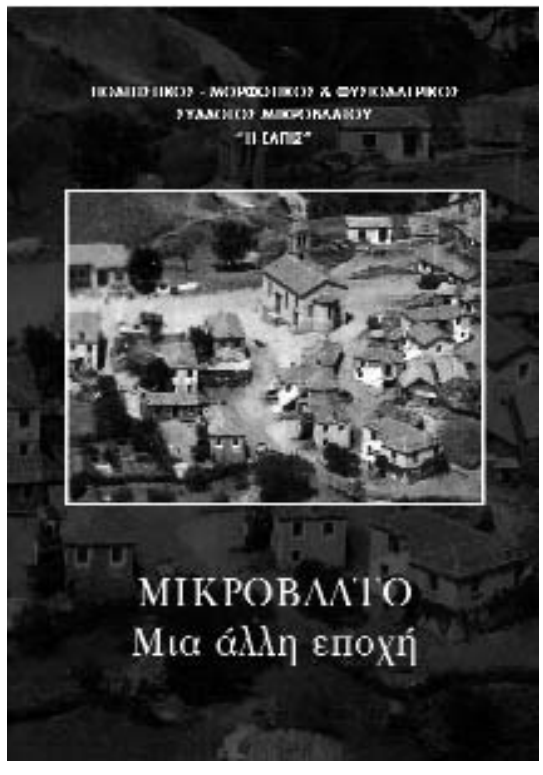

Υ.Γ. Για το νέο έτος 2004 η «ΕΛΠΙΣ» κυκλοφόρησε ένα πολύ καλαίσθητο Ημερολόγιο. Να το προμηθευτούμε όλοι μας.

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΑΒΕ Α.Ε. ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ;

Το Μάρτιο του 2001 η Ελβετική Εταιρεία Ε.Ε.Ε.Μ. Α.Ε., θυγατρική της MINERAL Α.Ε. σταματά κάθε δραστηριότητα εξόρυξης και επεξεργασίας στο μισθωμένο, από τη ΜΑΒΕ Α.Ε., εργοστάσιο αμιάντου στο Ζιδάνι και κηρύσσει πτώχευση. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι – ηλικίας 44 ετών και άνω δηλώνουν συμμετοχή στο πρόγραμμα ειδικής επιδότησης από τον ΟΑΕΔ μέχρι τη συμπλήρωση του 50ου έτους για τη συνταξιοδότησή τους.

Παράλληλα η ΜΑΒΕ Α.Ε. σα θυγατρική της ΕΤΒΑ περιέρχεται στην ιδιοκτησία της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

Η Τράπεζα, εκχωρεί, τα δικαιώματα χρήσης για 30 έτη και το πρόγραμμα αποκατάστασης του περιβάλλοντος, στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης.

Εγκρίνεται, υπογράφεται στις 18 Ιουλίου 2003 και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για το Περιβάλλον το έργο «Αποκατάσταση και εξυγίανση της περιοχής των Μεταλλείων Αμιάντου Βορείου Ελλάδος (ΜΑΒΕ)» προϋπολογισμού 8,8 εκατ. ευρώ (3 δις δρχ.), από τα οποία η κοινοτική συμμετοχή φτάνει στο 70% και η κρατική στο 30%. Λίγο αργότερα υπογράφεται επί πλέον συμπληρωματικό πρόγραμμα αποκατάστασης για ποσό 4,2 εκατ. ευρώ (1,4 δις) από κοινοτικούς πόρους. Από τότε καμιά εξέλιξη και προώθηση του θέματος δε γίνεται, με κίνδυνο να χαθούν οι κοινοτικοί πόροι και να ναυαγήσει το πρόγραμμα.

Τα θύματα αυτής της κατάστασης είναι οι εναπομείναντες εργαζόμενοι. Υποαπασχολούμενοι και μη βλέποντας να υλοποιείται το πρόγραμμα, βρίσκονται στην τραγική θέση να μένουν απλήρωτοι για πάνω από 10 μήνες!

Εξαντλώντας κάθε περιθώριο διαλόγου προχωρούν τη 1η Δεκ. 2003 σε κατάληψη του κτιρίου της Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, διεκδικώντας το αυτονόητο δικαίωμα πληρωμής των δεδουλευμένων και την οριστική διευθέτηση του θέματος των 31 εναπομεινάντων εργαζομένων, σύμφωνα με το ψήφισμά τους.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, κύρια υπεύθυνη για το σημερινό αδιέξοδο αδυνατεί να δώσει λύση στο πρόβλημα. Χρειάζεται κοινωνική ευαισθησία και γενναιότητα! Από την πλευρά μας κάνουμε την ύστατη έκκληση στους φορείς της Πολιτείας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αφού δώσουν προτεραιότητα στην πληρωμή των δεδουλευμένων στους εργαζόμενους να προχωρήσουν άμεσα στην υλοποίηση των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για το Περιβάλλον. Για να πάψει να αποτελεί και σήμερα πηγή κινδύνων για την υγεία μας λόγω των επιφανειακών ινών αμιάντου που μεταφέρονται στο χωριό μας, να πάψει η συνολική εικόνα να θυμίζει σεληνιακό τοπίο και να δώσει κάποια λύση στο πρόβλημα της ανεργίας στην περιοχή μας.

Από το πρώτο φύλλο η εφημερίδα μας καθιερώνει το παρακάτω σύνθημα – κλισέ, μέχρι την υλοποίηση του προγράμματος.

ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ
ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΜΑΒΕ Α.Ε., ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΟΒΑΡΗ ΠΗΓΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΘΥΜΙΖΕΙ ΣΕΛΗΝΙΑΚΟ ΤΟΠΙΟ

Σ.Ε. – Γ.Μ.

Πρόσωπα

Αλεξόπουλος Χαρίσης

Αλεξόπουλος Χαρίσης ή Γκαλτσοχαρίσης. Γεννήθηκε στο Μικρόβαλτο το 1868. Τα νεανικά του χρόνια στην τουρκοκρατούμενη περιοχή μας ήταν δύσκολα. Μετανάστευσε στην Αμερική (Σικάγο) το 1900, όπου και έμεινε για πέντε χρόνια πλένοντας πιάτα. Επιστρέφοντας παντρεύτηκε την κόρη του Βασίλη Μπαντή, που ήταν πρόεδρος του συμβουλίου δημογερόντων του χωριού.

Ο Βασίλης Μπαντής εκτελέστηκε το 1912, λίγες ώρες πριν την απελευθέρωση από τους Τούρκους στη θέση Σταυρός, ενώ ο Δημήτριος Τζιούτζιος που ήταν μαζί του τραυματίστηκε βαριά, άλλά γλίτωσε.

Η οικογένεια του Χαρίση ξεκληρίστηκε το 1918. Έμεινε στη ζωή μόνο ένα παιδί, ο Βασίλης, τον οποίο κάποιοι συγγενείς από το Λιβαδερό τον έστειλαν στο ορφανοτροφείο Σερβίων και μετά στο Παπάφειο ορφανοτροφείο Θεσσαλονίκης, όπου και έμαθε την τέχνη του μαραγκού.

Αδελφός του Χαρίση ήταν ο Γκαλτσαντώνης, ο οποίος τραυματίστηκε από τους Γάλλους στο Ζιδάνι το 1918. Η γυναίκα του Αντώνη κατάγονταν από τους Νατσιοπουλαίους.

Οι πληροφορίες και η φωτογραφία, μας δόθηκαν από τον Αλεξόπουλο Χαράλαμπο του Βασιλείου.

Η Συντακτική Επιτροπή

Υ.Γ. Για να καθιερωθεί η στήλη «Πρόσωπα», στείλτε μας ανάλογα στοιχεία για τον δικό σας πρόγονο. Περιμένουμε.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟ ΜΑΤΟΥΛΟΠΟΥΛΟ

Για χρόνια, δεν ήξερα παρά μόνο το όνομά του, όπως οι περισσότεροι. Το άκουγα κάπου κάπου σε συζητήσεις του πατέρα μου με τον παππού και τον θείο Αριστείδη Καβουρίδη. Όταν μεγαλώνοντας ρώτησα, μου είπαν πως ήταν ένας σπουδαίος Δεσπότης, που κατάγονταν απ΄ το Μικρόβαλτο.

Ο πατέρας μου διορίστηκε δάσκαλος στο Μικρόβαλτο το 1951. Οι γέροντες του Μικροβάλτου τότε, ανάμεσα σ΄ άλλες κουβέντες τους, ανέφεραν και τον Κωνστάντιο, κάποιοι απ΄ αυτούς τον θυμούνταν κι όλας. Ο Κωνστάντιος γεννήθηκε το 1841 και πέθανε το 1910, η μνήμη του λοιπόν ήταν ακόμα σχετικά νωπή. Οι γέροντες του Μικροβάλτου διηγούνταν πως γεννήθηκε στο χωριό και ήταν από την οικογένεια των Καβουριδαίων, κι είχε εκεί φίλους, ξαδέλφια και βαφτιστήρια. Το ότι είχε ρίζα από τους Καβουριδαίους, το αναφέρει και ο ιστορικός της Κοζάνης Π. Λιούφης, σύγχρονος του Κωνστάντιου και στενός του συνεργάτης στα θέματα της εκπαίδευσης, αφού ήταν γυμνασιάρχης στο Βαλταδώρειο Γυμνάσιο της πόλης: «Εγεννήθη εν Κοζάνη εκ γονέων ευσεβών κατ΄ Απρίλιον του 1841. Ο πατήρ αυτού ορμάτο εκ του πέραν του ποταμού των Χασίων Μικροβάλτου και της οικογένειας Κάβουρα…»

Και ο θρύλος του επιβιώνει μέχρι σήμερα. Ο Γιάννης Καβουρίδης, δεν είναι ο μόνος που άκουσε από τη μάνα του να του διηγείται για το Δεσπότη συγγενή τους που ήταν απ΄ το χωριό. Ο Αριστείδης Καβουρίδης μεταφέρει από τους παλιότερους την παράδοση πως ο Δεσπότης γεννήθηκε στο Μικρόβαλτο και υιοθετήθηκε από κάποιο πλούσιο Κοζανίτη αλλάζοντας όνομα.

Με αφορμή τις διηγήσεις των κατοίκων του Μικροβάλτου, ο πατέρας μου ασχολήθηκε με τη βιογραφία του Κωνστάντιου. Προσπαθώντας να βρω κάποια συμπληρωματικά στοιχεία για την εργασία του πατέρα μου, έκανα κι εγώ τη γνωριμία μου με το Δεσπότη Κωνστάντιο μέσα από το τεράστιο αρχείο του, που φυλάγεται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης. Κι έμεινα έκπληκτη από την καταπληκτική δυναμική προσωπικότητα που μέσα από τις σελίδες των επιστολών παρουσιάστηκε μπροστά μου. Ένα φτωχόπαιδο, που διακρίθηκε από την αγάπη του στα γράμματα και την Εκκλησία. Ο τότε Μητροπολίτης Κοζάνης Ευγένιος αφού τον έχρισε διάκονο, τον έστειλε στην Τρίπολη κοντά στο Μητροπολίτη Θεοφάνη Πούλιο, που κατάγονταν από την Ερατυρα, για να τελειώσει εκεί το Γυμνάσιο. Στη συνέχεια φοίτησε στη Φιλοσοφική σχολή της Αθήνας. Ο Κωνστάντιος ήταν ο πρώτος Δεσπότης της Μητρόπολης Σερβίων και Κοζάνης απόφοιτος Πανεπιστήμιου. Ένας άνθρωπος που ήταν ταυτόχρονα ιερωμένος, εκπαιδευτικός, διπλωμάτης, προστάτης του ελληνικού στοιχείου της περιοχής, συστηματικός σ΄ ότι αναλάμβανε, μια προσωπικότητα που ξεπερνούσε τα όρια της Μητρόπολής του, με διασυνδέσεις με πάμπολλες Μητροπόλεις, με το Άγιο Όρος, την Τρίπολη και την Αθήνα που ήταν τότε σε Ελληνικό έδαφος καθώς και με το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, όπου και τρεις φορές εκλέχτηκε συνοδικός. Δεν επεκτείνομαι περισσότερο στη ζωή και τη δράση του, αναφέρω μόνο πως διετέλεσε Μητροπολίτης στην Κοζάνη από το 1889-1892, μετατέθηκε στη Δρυινούπολη και επέστρεψε στην Κοζάνη από το 1894 ως το θάνατό του, το 1910.

Έψαξα λοιπόν να βρω, πέρα απ΄ τις ντόπιες μαρτυρίες, με βάση το βιβλίο του πατέρα μου και πέρα απ΄ αυτό, ποιες ήταν οι πραγματικές σχέσεις αυτού του μεγάλου ανθρώπου με το ταπεινό Μικρόβαλτο. Παρ΄ όλο που η ζωή και η δράση του βρίσκεται μόλις 160 χρόνια πίσω μας και παρ΄ όλο που τη δημόσια ζωή του μπορεί κανείς να την παρακολουθήσει σε εφημερίδες της εποχής, λίγα μας είναι γνωστά για την προσωπική του ζωή. Στον κώδικα βαπτίσεων της ελληνορθόδοξης κοινότητας Κοζάνης ο Κωνστάντιος φαίνεται να βαπτίστηκε στις 24 Απριλίου του 1841. Αναφέρεται το όνομα του αναδόχου του, Πισλής, και το όνομα του πατέρα του, απλά «Ματούλας». Το επίθετο Ματούλας συναντιέται στο χωριό Πάδη της περιοχής μας. Ο Θωμάς Γιαννόπουλος, γιός του εφημέριου Ρυμνίου Παπαγιάννη (1880-1971), που κατάγονταν από το Μικρόβαλτο και τον είχε ο Κωνστάντιος κοντά του σαν μάγειρα από το 1903 ως το 1910 αναφέρει πως «ο παππούς του Κωνστάντιου ήταν από την Πάδη και η γιαγιά του από το Μικρόβαλτο και την οικογένεια των Καβουριδαίων. Ο πατέρας του Δεσπότη ήταν κτίστης και ελεύθερο παιδί έφυγε με ένα μπουλούκι μαστόρων από το χωριό του και πήγε στην Κοζάνη για δουλειά. Εκεί παντρεύτηκε Κοζανίτισσα και έγινε Κοζανίτης».

Η παράδοση όμως επιμένει. Στα 1923, ο Δεσπότης Ιωακείμ Αποστολίδης επισκέφτηκε το Μικρόβαλτο, ζήτησε να του δείξουν το σπίτι του Κωνστάντιου και ανάπεμψε επιμνημόσυνη δέηση. Είπε μάλιστα χαρακτηριστικά «στο εγκαταλελειμμένο και γεμάτο αγκάθια αυτό οικόπεδο γεννήθηκε ένα εύοσμο τριαντάφυλλο…» , λόγια που τα θυμούνταν όλοι οι παρόντες. Ο Θωμάς Γιαννόπουλος μας λέει πως το σπίτι αυτό ήταν της γιαγιάς του, που ήταν δεύτερη εξαδέλφη με τον Κωνστάντιο.

Η μητέρα του Κωνστάντιου ήταν από την οικογένεια Γκάτζιαρη της Κοζάνης. Ο Κωνστάντιος πρέπει να γεννήθηκε στην Κοζάνη, αφού βαφτίστηκε εκεί τον Απρίλη του 1841. Σίγουρα πάντως μεγάλωσε στην Κοζάνη. Στη μικρή, κλειστή κοινωνία της Κοζάνης της εποχής εκείνης όμως, ο πατέρας του ήταν ένας από τους «ξένους» που ήρθαν και τον θεωρούσαν περατινό (που κατάγεται πέρα από το ποτάμι). Οι σχέσεις του πατέρα Ματούλα με το χωριό της μάνας του φαίνεται πως ήταν καθοριστικές και οι σχέσεις του με το χωριό του πατέρα του ανύπαρκτες. Ίσως και να μην είχαν μείνει πολύ κοντινοί συγγενείς του στην Πάδη. Γι αυτό και δεν υπάρχει εκεί έντονη η θύμησή του, όπως στο Μικρόβαλτο. Έτσι για όλους τους σύγχρονούς του (βλ. Λιούφη), τους μετέπειτα και τους Μικροβαλτινούς, ο Κωνστάντιος κατάγεται από το Μικρόβαλτο.

Ο Κωνστάντιος δεν ξεχνούσε την καταγωγή του και προσπαθώντας να δώσει ευκαιρίες για μόρφωση στα αγράμματα παιδιά της περιοχής, ίδρυσε σχολείο στο Τρανόβαλτο, που ευρισκόμενο στο κέντρο της περιοχής, μπορούσε να εξυπηρετεί «τα χωρία Μικρόβαλτον, Ζιδάνι, Λαζαράδες, Νιζισκόν, Δέλινον, Ράχοβον, Πάδες και Καλδάδες», όπως γράφει σε επιστολή του προς τον Τούρκο Πασά στα Σέρβια. Στην ίδια επιστολή, προσπαθώντας να δικαιολογήσει τα αυξημένα έξοδα του δασκάλου στο σχολείο Τρανοβάλτου, αναφέρει διπλωματικά: «…Καθ΄ όσον το χωρίον τούτο είναι πατρίς μου, δι΄ ήν οφείλω ίνα φροντίσω περί της αναπτύξεως αυτής». Και στις περιοδείες που κάθε ένα-δυό χρόνια έκανε στην περιφέρειά του πάνω σ΄ ένα μουλάρι, πάντα διανυκτέρευε στο Μικρόβαλτο, όπου είχε συγγενείς, γνωστούς και φίλους που αισθάνονταν οικεία μαζί τους. Οι γέροντες του Μικροβάλτου ανέφεραν μέχρι κι έναν καυγά του μ΄ έναν Μικροβαλτινό φίλο του, που όμως κατέληξε σε θριαμβευτική τους συμφιλίωση.

Δε θέλω να επεκταθώ άλλο. Η αλήθεια είναι πως οι μεγάλοι άνθρωποι δεν μπορούν να κλειστούν στα σύνορα μιας πατρίδας, ανήκουν σε όλους. Ο Κωνστάντιος, που εκείνα τα χρόνια πήγε στην Τρίπολη και στην Αθήνα, στα Γιάννενα και στην Κωνσταντινούπολη, που σπούδασε, που έγινε Μητροπολίτης, που είχε ψηλές γνωριμίες, που βοηθούσε αποτελεσματικά όσους χρειάζονταν τη βοήθειά του, που ήταν απλός και προσιτός, έγινε ένας μύθος για τους φίλους και συγγενείς του στο Μικρόβαλτο. Ένας μύθος, ένα παραμύθι, που δίκαια διηγούνταν με περηφάνια στα παιδιά και τα εγγόνια τους. Ένας μύθος που καλά είναι να ξέρουμε όλοι μας όχι μόνο επειδή έχουμε μια κοινή ρίζα μαζί του αλλά και γι΄ αυτό.

Έλλη Λαμπρέτσα

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ